

EUROOPA TÖÖÕNNETUSALANE STATISTIKA (ESAW)

Metodoloogia – 2001.a. väljaanne (*Väljavõte*)

Originaali tiitel: *European statistics on accidents at work (ESAW).
Methodology – 2001 edition. Employment & social affairs.
Health and safety at work. European Commission. Directorate
General for Employment and Social Affairs. Unit EMPL/D.5
Manuscript completed in March 2001.*

Sisukord

SISUKORD	2
TABELID	4
LÜHENDID	5
ESAW-PROJEKTI TAUST JA EESMÄRGID	6
ESAW-PROJEKTI TAUST	6
ESAW-PROJEKTI EESMÄRGID	6
PÕHIMÕISTED JA -MÄÄRATLUSED	7
ÜKSIKASJAD TÖÖÕNNETUSE MÄÄRATLUSE KOHTA	7
Liiklusõnnetused ja muud transpordiõnnetused	7
Muud õnnetused väljaspool äriühingut	8
Inimesed rahva hulgast.....	10
Õnnetused rangelt loomulikel põhjustel.....	10
ENAM KUI 3-PÄEVASE TÖÖLT PUUDUMISEGA TÖÖÕNNETUS	10
SURMAJUHTUM TÖÖL	11
MUUTUJATE ISELOOMUSTUS	12
ÜLDSISSEJUHATUS SÜSTEEMI	12
MUUTUJAD	14
Juhtumi number.....	14
Tööandja majandustegevus	15
Kannatanu elukutse	15
Kannatanu vanus	15
Kannatanu sugu	15
Vigastuse liik.....	15
Vigastatud kehaosa.....	15
Õnnetusjuhtumi geograafiline paiknemine	16
Õnnetusjuhtumi kuupäev.....	16
Õnnetusjuhtumi kellaeg.....	16
Ettevõtte suurus	16
Kannatanu rahvus.....	16
Kannatanu tööalane seisund	16
Kaotatud päevad.....	17
Ettevõtte kohaliku üksuse määratlus	18
Töötamiskoht.....	18
Töökeskkond	19
Tööprotsess.....	19
Konkreetne füüsiline tegevus	19
Konkreetsel füüsilisel tegevusel materiaalne mõjur	19
Hälve	19
Hälbe materiaalne mõjur	20
Kontakt – vigastuse laad	20
Kontakti-vigastuse laadi materiaalne mõjur.....	20
Kaal	20

ANDMETE STANDARDISEERIMISE INDIKAATORID JA MEETODID	21
ESINEMISSAGEDUS	21
PARANDUSTEGURID JA STANDARDISEERIMISMEETODID	21
Korrigeerimine	21
Standardiseerimine	22
ANDMETE KOGUMINE JA HARMONEERIMINE	23
RAPORTEERIMISPROTSEDUURID LIKMESRIIKIDES	23
Kindlustusel põhinevad ja mittepõhinevad süsteemid	23
Siseriiklike raporteerimisprotseduuride hindamine	24
ESAW'I HARMONEERITUD ANDMESTIKU KOGUMINE	24
TÖÖÕNNETUSE MÄÄRATLUS	25
Õnnetusjuhtumid, mis ei lõppenud surmaga	25
Surmajuhumid	26
SISERIIKLIKU RAPORTEERIMISSÜSTEEMIGA HÕLMATUD RÜHMAD	27
Füüsilisest isikust ettevõtjate ja peretöötajate hõlmatus	27
Sektorid	27
Väljaspool ettevõtte valdusi toimunud õnnetusjuhtumite hõlmatus (sealhulgas liiklusõnnetused)	28
SISERIIKLIKUD RAPORTEERIMISTASEMED	29
VÕRDLUSRÜHM (TUGINEB TÖÖJÕUÜLEVAATEL)	30
VÕRDLUSAASTA	30
FILTRITE KEHTESTAMINE	30
HINNANGULISED VÕRDLUSRÜHMAD 1998.AASTAKS	30
LISA F: METODOLOOGIA TEEL TOIMUNUD ÕNNETUSJUHTUMITE JAOKS	31
SISSEJUHATUS	31
METODOLOOGIA	31
Määratlused	31
Muutujad	32
HINDAMISKÜSIMUSTIK	32

Tabelid

Tabel 1- ESAW'i metodoloogiaga hõlmatud või sellest välistatud õnnetuste tüübid ...	9
Tabel 2- Mõisted "enam kui 3-päevase töölt puudumisega õnnetused" ning ESAW'i metodoloogia järgi arvestatud "kaotatud päevade" arv.....	11
Tabel 3- ESAW'i andmete registreerimisstruktuur	14
Tabel 4- Euroopa Liidus raporteeritavate õnnetusjuhtumite, mis ei lõppenud surmaga, kategooriad	25
Tabel 5- Euroopa Liidus raporteeritavate tööl toimunud surmajuhtumite kategooriad	26
Tabel 6- Siseriiklike raporteerimissüsteemidega hõlmatute tööalane seisund(1).....	27
Tabel 7- Siseriiklike raporteerimissüsteemidega hõlmatud harud.....	28
Tabel 8- Väljaspool ettevõtte valdusi töö käigus toimunud õnnetusjuhtumite hõlmatus	29
Tabel 9- ESAW'i 1998.aasta andmestik: üle 3-päevase töölt puudumisega tööõnnetuste siseriiklikud raporteerimistasemed	29

Lühendid

A – Austria (Austria)

B - Belgium (Belgia)

CH – Switzerland (Šveits)

DE - Germany (Saksamaa)

DK - Denmark (Taani)

E - Spain (Hispaania)

EL - Greece (Kreeka)

ESAW – European statistics on accidents at work (Euroopa tööõnnetusalane statistika)

F- France (Prantsusmaa)

FIN – Finland (Soome)

I – Italy (Itaalia)

ILO- International Labour Organisation (Rahvusvaheline tööorganisatsioon)

IRL - Ireland (Iirimaa)

ISIC - International Standard Industrial Classification (Rahvusvaheline Tööstuslik standardklassifikatsioon)

L – Luxembourg (Luksemburg)

NACE - Nomenclature générale des Activités économiques des Communautés Européennes (Euroopa Liidu tõlgendus ISIC klassifikatsioonist)

NL – The Netherlands (Holland)

NO – Norway (Norra)

P – Portugal (Portugal)

S – Sweden (Rootsi)

UK – United Kingdom (Ühendatud Kuningriik)

ESAW-projekti taust ja eesmärgid

ESAW-projekti taust

Raamdirektiiv tervishoiu ja ohutuse kohta töökohal¹ nõudis Komisjonilt tööõnnetusalase andmestiku harmoneerimisega tegelemist. Direktiiv täpsustas, et *“...tööandja peab pidama registrit tööõnnetuste kohta, mis põhjustas töötaja töövõimetus enam kui kolmeks tööpäevaks”* ning *“koostama vastutavatele võimuorganitele ja kooskõlas siseriiklike seaduste ja/või tavadega raporteid tööõnnetuste kohta, milles said kannatada tema töötajad...”*

Sel alusel käivitati 1990.aastal ESAW-projekt, eesmärgiks kooskõlastatud andmestik kõigi tööõnnetuste kohta, mis tõi kaasa enam kui kolmepäevase töölt puudumise. Eurostat'i ja DG Employment and social affairs'i poolt avaldati 1992.aastal *“Metodoloogia Euroopa tööõnnetuste statistika harmoneerimiseks”*². ESAW-projekt on olnud aastatel 1993-1997 statistilise informatsiooni vallas prioriteettegevuse raamprogrammi lahutamatu osa³.

Lisaks kutsub Nõukogu määrus 95/C 168/01⁴ Komisjoni täiendavalt üles *“lõpetama edukalt töökohal toimunud õnnetuste statistika harmoneerimisalane töö”*. Programm tööohutuse, -hügieeni ja -tervishoiu kohta (1996-2000) näeb samuti ette selle projekti elluviimise jätkamist.

Liitigi näeb Euroopa Ühenduse Statistikaprogramm (1998-2002), mis määratleb ühenduse statistika põhivaldkonnad ja -eesmärgid, ette kooskõlastatud andmestiku kehtestamise Euroopa tasandil, et pakkuda vahendeid tervise ja ohutuse seireks töökohal ning regulatsiooni tõhustamiseks selles valdkonnas⁵.

ESAW-projekti eesmärgid

ESAW-projekti eesmärk on *“koguda üle Euroopa Liidulisi võrreldavaid andmeid õnnetuste kohta tööl ning luua andmebaas”*. Võrreldavad andmed tööõnnetuste kohta on eeldus seiresuundumustele töötervishoius ja -ohutuses Euroopa Liidus ning õnnetuste ärahoidmise edendamiseks nii ühenduse tasandil kui ka üksikutes liikmesriikides.

Eesmärgiks on hankida andmeid suure riskiga rühmade ja majandussektorite kohta ning indikaatoreid nii tööõnnetuste põhjuste kui ka sotsiaalmajanduslike kulutuste kohta. Luua tuleks kooskõlastatud andmestik, pakkumaks vahendeid töötervishoiu ja -ohutuse seireks ning regulatsiooni tõhustamiseks selles valdkonnas.

¹ 12.juuni 1989 Nõukogu direktiiv meetmete tarvituselevõtu kohta, toetamaks töötajate töötervishoidu ja tööohutust, OJ L183, 29.06.1989.

² Euroopa Ühenduste Teataja, teema 3, sari E, ISBN 92-826-41007-7, katalooginumber CA-74-92-257-EN-C.

³ 22.juuli 1993 Nõukogu otsus 93/464/EMÜ raamprogrammi kohta prioriteettegevuseks statistilise informatsiooni valdkonnas 1993-1997, OJ L219, 28.03.93.

⁴ OJ C168, 4.07.1995, lk 1-2.

⁵ Nõukogu otsus 99/126/EMÜ Ühenduse 1998-2000.a. statistikaprogrammi kohta, OJ L42, 16.02.99

ESAW-projekti eesmärgiks on samuti metodoloogia arendamine, mis oleks võimalikult võrreldav muu rahvusvahelise statistikaga, ning osalemine sellise töö kooskõlastamises. ESAW'i metodoloogia vastab ILO 1998.aasta resolutsioonile "Tööõnnetustest põhjustatud töövigastuste statistika"¹.

Põhimõisted ja -määratlused

ESAW'i I, II ja III järgu andmeid on kogutud vastavalt võrdlusaastatest 1993, 1996 ja 2001. Võrdlusperioodi määratletakse kui õnnetusest teatamise aastat. Kõik tööõnnetusjuhud, mis põhjustavad puudumise enam kui kolm *kalendripäeva*², on lülitatud ESAW'i andmestikku. Praktikas tähendab see seda, et tööõnnetus lülitatakse ESAW'i, kui inimene on töövõimetu enam kui 3 päeva ning isegi siis, kui need päevad sisaldavad laupäevi, pühapäevi või muid päevi, kus inimene harilikult ei tööta.

Tööõnnetust defineeritakse "*äkkjuhtumina töö käigus, mis põhjustab füüsilise või vaimse kahju*". See hõlmab ägedad mürgistusjuhtumid ja teiste isikute ettekavatsetud teod, samuti ka õnnetused, mis leiavad aset töö käigus, kuid väljaspool äriühingu valdusi, isegi kui need põhjustas kolmas osapool. Ent välistab tahtlikud enesevigastused, õnnetused teel tööle ja töölt (õnnetused teel, vt lisa F) ning üksnes meditsiinilist päritolu omavad õnnetused ning kutsehaigused³. Väljend "töö käigus" tähendab töölase tegevusega seotud või tööle veedetud ajavahemiku jooksul. See hõlmab liiklusõnnetusjuhtusid töö käigus.

Surmaga lõppenud õnnetus on määratletud õnnetusena, mis põhjustab kannatanu surma ühe aasta jooksul õnnetusest arvates.

Üksikasjad tööõnnetuse määratluse kohta

Inklusioonid

Ülaltoodud tööõnnetuste määratlus hõlmab järgmised õnnetuste liigid (kokkuvõte tabelis 1).

Liiklusõnnetused ja muud transpordiõnnetused

Liiklusõnnetused töö käigus on lülitatud ESAW'i metodoloogiasse. Liiklusõnnetused puudutavad mitte üksnes inimesi, kelle töötegevus avaldub peamiselt riigimaanteedel (näiteks veoauto- või bussijuhid), vaid ka neid, kelle kutsealane tegevus tähendab sageli või vahetevahel riigiteedel sõitmist.

¹ Vastu võetud tööstatistikute 16.rahvusvahelise konverentsi poolt, Genf, 6.-15.oktoober 1998.

² Raamdirektiiv (artikkel 9) räägib *tööpäevadest*. Kuid ESAW' i metodoloogia puhul on otsustatud, et järgitakse kõige üldisemat praktikat liikmesriikides – s.o töölt puudumise päevade arvutamiseks kasutatakse *kalendripäevi*.

³ Komisjon on välja töötanud *Euroopa kutsehaiguste statistika (EODS, I järk)*, mida rakendatakse alates 2001. Võrdlusaastast.

Niisugune kutsealane tegevus hõlmab näiteks remontimist, äri- või muud teenindustegevust, mida teostatakse klientide valdustes. See hõlmab ka autoõnnetust - ütleme - ülemusega, kes mõnikord sõidab töö käigus oma büroost väliskoosolekule. Sellist õnnetust peaks siiski lugema tööõnnetuseks, mis tuleb lülitada ESAW'i metodoloogiasse isegi siis, kui õnnetuskoht kuulub tema või kliendi äriühingule, teisele äriühingule või asutusele. Ülalkirjeldatud liiklusõnnetused hõlmavad ka intsidente autoparklates ja äriühingu valduste siseteadel.

Väljendit "*töölase tegevusega seotud või tööl veedetud ajavahemiku kestel*" tuleks seetõttu mõista laiemas tähenduses. Seega tuleks hõlmata ka muud liiki õnnetused riigimaanteel või avalikes kohtades. See puudutab näiteks kõnniteel libisemisi või trepilt kukkumisi või koguni teiste isikute kallaletunge eeldusel, et kannatanu suhtes toimub see töö käigus.

Samuti kehtib see õnnetuste kohta mis tahes transpordivahendis (näiteks metroorong, tramm, laev, lennuk jne. Ka hõlmab see õnnetusi mis tahes transpordivahendite saabumis- ja lähtepunktides (näiteks jaamad, lennujaamad, sadamad jne.) eeldusel, et kannatanu suhtes toimub see töö käigus.

Tähele tuleks panna seda, et õnnetused teel, s.o liiklusõnnetused kodu ja töökoha vahelisel teekonnal, ei lülitata ESAW'i metodoloogiasse¹.

Muud õnnetused väljaspool äriühingut

Õnnetused, mis on aset leidnud *mõne teise äriühingu valdustes, millega kannatanul ei ole töösuhet*, tuleks samuti lugeda tööõnnetuseks. Selline tegevus hõlmab kõikvõimalikke koosolekuid ja teenuseid, mis leiavad aset väljaspool äriühingu valdusi eeldusel, et kannatanu suhtes toimub see töö käigus. Ka sisaldab see järgmisi näiteid: õnnetused, mis leiavad aset koosolekute või äriühinguväliste külastuste ajal; õnnetused klientide (äriühing või eraisik) valdustes kaupade kättetoimetamise ajal või siis, kui klientide valdustes pakutakse muid selliseid teenuseid nagu parandus, hooldus, käskjalatöö jne; pidevam abi osutamine teises äriühingus või töö käigus toimuv tegutsemine kodus; õnnetused, mille põhjustas kannatanu töötegevusega mitteseotud muu töötegevus jne.

Kokkuvõttes - kõik õnnetused, mis vastavad kõikvõimalikele riskidele, millega töötaja oma töö käigus kokku puutub, lülitatakse ESAW'i metodoloogiasse. Ja see kehtib mitte üksi spetsiifiliste riskide kohta, millega ta tööandja valdustes kokku puutub, vaid ka valdusväliste riskide kohta, millega ta võib töö käigus kokku puutuda (näiteks riigimaanteedel, transpordivahendites või kolmandate osapoolte põhjustatud riskide tõttu). See ei sõltu sellest, kas tööandja suudab või ei suuda ära hoida või osaliselt vähendada nende riskide taset oma valdustest väljapool.

¹ Sellele vaatamata on kehtestatud ka täiendav andmete kogumine õnnetusjuhtumite kohta teel, mis kasutab sama metodoloogiat nagu ESAW-projekt.

Tabel 1- ESAW'i metodoloogiaga hõlmatud või sellest välistatud õnnetuste tüübid

Õnnetuse tüüp	Hõlmatud JAH/EI
Määratlus: “Äkkjuhtum töö käigus, mis põhjustab füüsilist või vaimset kahju.”	
Väljend “töö käigus” tähendab “töölase tegevusega seotud või tööl veedetud ajavahemiku jooksul”.	
Äge mürgistusjuht	JAH
Teiste isikute tahtlikud teod	JAH
Õnnetused avalikes kohtades või transpordivahendites töö käigus:	JAH
Liiklusõnnetused töö käigus (riigimaanteed, autoparklad, teed äriühingu sisevaldustes)	JAH
Muud õnnetused (libisemised, kukkumised, kallaletungid jne) avalikus kohas (kõnnitee, trepid jne) või mis tahes transpordivahendi saabumis- ja lähtepunktides (jaam, sadam, lennujaam jne) töö käigus teel olles	JAH
Õnnetused mis tahes liiki transpordivahendis, mida kasutatakse töö käigus (allmaaraudtee, tramm, rong, laev, lennuk jne)	JAH
Õnnetused, mis leidsid aset mõne teise äriühingu valdustes, millega kannatanul ei ole töösuhet, või eraisiku juures töö käigus	JAH
Tahtlikud enesevigastused	EI
Õnnetused teel tööle ja töölt (õnnetused teel, vt lisa F)	EI
Õnnetused, millel töö käigus on üksnes meditsiiniline päritolu, ning kutsehaigused	EI
Inimesed rahva hulgast väljaspool mis tahes töötegevust	EI

Ekсклюioonid

Ülaltoodud tööõnnetuse määratlus ei hõlma järgmist liiki õnnetusi (kokkuvõtte tabelis 1).

Inimesed rahva hulgast

Õnnetused inimestega rahva hulgast ei lülitata ESAW'i metodoloogiasse. Isegi siis, kui selline õnnetus leidis aset äriühingu töötegevuse tõttu, ei tohiks seda ESAW'i metodoloogia alusel registreerida tööõnnetusena. See hõlmab õnnetusi töötajatega, kes ei viibi tööl ning on tegevuses, mis ei leia aset nende töö käigus (näiteks külastavad kauplust, valitsusasutust, panka, kindlustust, jaama, sideasutust, haiglat, postkontorit, sadamat, lennujaama jne). Töötaja või tööandja pereliikmed, kes viibivad äriühingus ja saanud kannatada õnnetuses, loetakse inimesteks rahva hulgast ning välistatakse ESAW'i metodoloogiast. See kehtib ka näiteks laste kohta äriühingu lastesõimes.

Õnnetused rangelt loomulikel põhjustel

Õnnetud vigastused rangelt loomulikel põhjustel välistatakse samuti ESAW'i metodoloogiast. See kehtib näiteks südame või ajuga seotud juhtude või mistahes äkilise haigusseisundi kohta, mis on aset leidnud töö käigus, ent millel *a priori* puudub seos kannatanu töötegevusega ning vigastus seondub üksnes haigusseisundiga.

Sellele vaatamata tuleks sellised juhud välistada ainult siis, kui ei tehta kindlaks muid tööga seotud põhjuslikke elemente. Näiteks, kui müüri-ladu minestas (meditsiiniline põhjus) ning kukkus tellingutelt alla (tööga seotud põhjuslik element), tuleks juhuvigastus lülitada ESAW'i metodoloogiasse. Seda ka siis, kui kukkumine ei oleks aset leidnud ilma töötajapoolse diskomfordita, kuna inimese viibimine tellingul, mis on puhtalt tööga seotud põhjuslik element, suurendas järsult õnnetuse tagajärgede tõsidust.

Enam kui 3-päevase töölt puudumisega tööõnnetus

Raamdirektiiv hoidis kinni mõistest “enam kui kolme tööpäevane töölt puudumine”. Kuigi - kuna suur hulk liikmesriike ei suuda vahet teha tööpäevade ja mittetööpäevade vahel, sest töökatkestused määratakse kindlaks kalendripäevades - ESAW'i jaoks hoiti kinni mõistest “3 kalendripäeva”, s.o lihtsamalt “3 päeva”.

Mõiste “enam kui 3-päevane töölt puudumine” on ESAW'i metodoloogiasse rakendatud alljärgneval viisil (kokkuvõtte tabelis 2):

Arvestama peab üksnes kanntanu täistööpäevaseid töölt puudumisi, jättes välja õnnetuse päeva. Järelikult tähendab “enam kui 3 päeva” “vähemalt 4 päeva”, mis omakorda tähendab, et hõlmata tuleks vaid õnnetused *töö jätkamisega mitte enne viiendat päeva pärast õnnetust või hiljem*.

Lähtudes sellest, peab “kaotatud päevade arvu” loendama alates 4-ndast päevast, kui töö jätkamine leiab aset viiendal päeval pärast õnnetust, 5-ndast päevast, kui töö jätkamine leiab aset 6-ndal päeval jne.

Tabel 2- Mõisted “enam kui 3-päevase töölt puudumisega õnnetused” ning ESAW’i metodoloogia järgi arvestatud “kaotatud päevade” arv

Töö jätkamine:	õnnetusega samal päeval	esimesel päeval pärast õnnetust	viiendal päeval pärast õnnetust	kuuendal päeval pärast õnnetust
Õnnetus liigitatakse ESAW’i	EI	EI	JAH	JAH
Kaotatud päevade arv	ei hõlmata	ei hõlmata	4	5 või rohkem

Surmajuhtum töö

ESAW-projekti rakendatud määratlus on selline: “tööõnnetused, mis põhjustavad kannatanu surma aasta jooksul pärast õnnetuse päeva”. Praktikas edastab liikmesriikide enamus need surmajuhtumid töö, mida arvestab siseriiklik statistika.

Tegelikult leiab õnnetute surmade enamus aset kas otsekohe õnnetuse ajal või mõne päeva või nädala jooksul pärast õnnetust.

Muutujate iseloomustus

Üldsissejuhatus süsteemi

Õnnetuse korralikuks kodifitseerimiseks vajatakse kolme liiki põhiinformatsiooni:

- *Informatsiooni, et teha kindlaks, kus õnnetus aset leidis, kes sai vigastada ja millal*, s.o tööandja majandustegevus; kannatanu kutseala; tööalane seisund, vanus ja rahvus; ettevõtte kohaliku üksuse geograafiline paiknemine ja suurus; töökeskkond ja tööprotsessid;
- *Informatsioon, et näidata, kuidas õnnetus aset leidis, mis asjaoludel ning kuidas vigastused tulid*, s.o juhtum liigendatakse kolmeks tükiks: konkreetne füüsiline tegevus, hälve ja kontakt-vigastuse laad, ning neile vastavad materiaalsed tegurid.
- *Informatsioon vigastuste iseloomu ja tõsiduse ning õnnetuse tagajärgede kohta*, s.o vigastatud kehaosa, vigastuse liik ja kaotatud päevade arv.

ETTEVÕTE

- majandustegevus
- ettevõtte suurus
- geograafiline paiknemine, kuupäev ja kellaeg

EKSPOSITSIION

ORGANISEERIMINE

TÖÖTINGIMUSED

- töökeskkond

TÖÖTAJA

- kutseala
- vanus ja sugu
- rahvus
- tööalane seisund

TÖÖKOHT

- tööprotsessid
- töötamiskoht

SÜNDMUSTE JÄRGNEVUS

- konkreetne füüsiline tegevus ning seonduv materiaalne tegur
- hälve ja seonduv materiaalne tegur
- kontakt-vigastuse laad ja seonduv materiaalne tegur

KANNATANU

- vigastuse laad
- vigastatud kehaosa
- kaotatud päevad

Käesolevas trükises esitletava metodoloogia eesmärk on anda üksikasjalik kirjeldus kannatanu karakteristikutest, tema ettevõttest ja vigastustest, samuti ka õnnetuse põhjustanud sündmuste järgnevuse analüüs, et kindlaks määrata Euroopa tasandi preventsiionipoliitika.

ESAW'i metodoloogiasse lülitatud muutujad tuuakse ära tabelis 3. Iga muutuja määratlus tuuakse ära allpool. Vastav klassifikatsioon ja formaadid konkretiseeritakse lisas B. Muutujate põhjuslikkuse ajendil tuuakse lisas C ära juhised nende kasutamiseks ning näited, abistamaks kodeerijaid (juhiseid antakse ka vigastuse tüübi kohta).

Muutujad

Tabel 3- ESAW'i andmete registreerimisstruktuur

Muutuja	Karakteristikute arv			I ja II astme andmed
	III astme andmed			
	Kohustuslik miinimum	Vabatahtlik täiendav (1)	Kokku (1)	
Juhtumi number	11		11	11
Tööandja majandustegevus	2	2	4	2
Kannatanu kutseala	2		2	2
Kannatanu vanus	2		2	2
Kannatanu sugu	1		1	1
Vigastuse liik	3		3	3
Vigastatud kehaosa	2		2	2
Geograafiline paiknemine	5		5	5
Õnnetusjuhtumi kuupäev	8		8	8
Õnnetusjuhtumi kellaeg	2		2	2
Ettevõtte suurus	1		1	1
Rahvus	1		1	1
Tööalane seisund	1	2	3	1
Kaotatud päevad	3		3	3
Töötamiskoht	0	1	1	
Töökeskkond(2)	3 või 0 (2)	0 või 3 (2)	3	
Tööprotsess(2)	2 või 0 (2)	0 või 2 (2)	2	
Konkreetne füüsiline tegevus	2 või 0 (2)	0 või 2 (2)	2	
Konkreetsel füüsilisel tegevusel materiaalne mõjur - 2 numbrikohta (=4 karakteristikut)	0	4	4	
Hälve	2		2	
Hälbe materiaalne mõjur - 2 numbrikohta (=4 karakteristikut) (3)	4 või 0 (3)	0 või 4 (3)	4	
Kontakt -vigastuse laad	2		2	
Kontakti-vigastuste laadi materiaalne mõjur - 2 numbrikohta (= 4 karakteristikut) (3)	4 või 0 (3)	0 või 4 (3)	4	
Kaal(4)	9(3.6) (4)			
Karakteristikute üldarv	63 või 64(2)(5)	18 või 17 (2)	81(5)	44

(1) Kui vabatahtlike numbrikohti muutuja jaoks ei kasutata, siis peaksid "0", "00", "000" või "0000" sõltuvalt muutujast osutama vastavale koodile või koodi osale.

(2) Kohustuslik on kodeerida vähemalt üks kolmest muutujast - "Töökeskkond", "Tööprotsess" või "Konkreetne füüsiline tegevus" – (sõltuvalt valikust, kuna "Töökeskkonnal" on kolm ning kahel teisel kaks karakteristikut, siis tegelikult kasutatud karakteristikute arv erineb ühe võrra). Ülejäänud kaks muutujat, mida kohustusliku osa jaoks ei kasutata, on seega vabatahtlikud.

(3) Kohustuslik on kodeerida vähemalt üks kahest muutujast – "Hälbe materiaalne mõjur" või "Kontakti-vigastuste laadi materiaalne mõjur". Järelejäänud muutuja, mida kohustusliku osa jaoks ei kasutata, on seega vabatahtlik.

(4) Kaalul on 9 karakteristikut, sealhulgas 3 kogu arvu ja 6 kümnendkohtade jaoks.

(5) Kui kasutatakse vaid 4 prioriteetse muutuja miinimumi, millest üks on ühe numbrikohtaga (teistel peaks kohustuslikult olema kaks numbrikohta), siis kasutatavate karakteristikute minimaalne koguarv on "63 või 64". Sellele vaatamata peaks andmefaili pikkus olema 81 kohta, sisaldades kõiki muutujaid.

Juhtumi number

Ainukordne juhtumi number peab alati olema, et identifitseerida iga üksik Eurostat' i saadetud aruanne ning kindel olla, et iga aruanne esindab omaette tööõnnetust, vältides topeltarvestust. Juhtumi number on vajalik ka selleks, et leida vastus igale

küsitavusele, mis andmete analüüsi käigus toob kaasa otsingu ja üksikaruande parandamise. Seda kasutatakse üksnes sisemiselt, seda ei saa kätte mis tahes *Eurostat* i levitatavatest andmetest. Iga liikmesriik määrab ära juhtumi numbriformaadi. Kuid see number ei tohiks võimaldada mis tahes isiku identifitseerimist. Lisaks peab valitud juhtumi numbril ees paiknema 4 kohta aasta jaoks, millal õnnetusest on teatatud võimuorganitele. Märkida tuleks seda, et teatamise aasta (mis on ka ESAW'i andmete arvestusperiood) ei ole tingimata sama, kui aasta, mil õnnetus aset leidis. Sel põhjusel märgivad juhtumi numbril neli esimest kohta kogutud andmete *arvestusaastat*.

Tööandja majandustegevus

Mõiste “tööandja majandustegevus” hõlmab kannatanu ettevõtte kohaliku üksuse peamist “majandustegevust”. Peategevus määratletakse siin kui kõige tähtsam tegevusliik *suurima töötajate arvu* tähenduses. Ettevõtte kohalik üksus tähendab äri- ja töölase tegevuse, farmi, tootja, riigiaktsiaseltsi jne geograafilist paiknemist (vt allpool). See klassifitseeritakse kooskõlas NACE Rev.1 detailversiooniga (4-kohaline tasand). Kuigi aktsepteeritakse neljandat numbrikohta väärtusega “0” või kolmandat ja neljandat kohta väärtusega “00”, kui on teada ainult 3- või 2-kohalise tasandi kood.

Kannatanu elukutse

Kannatanu elukutse õnnetusjuhtumi ajal klassifitseeritakse kooskõlas ISCO-88 (COM) lühiversiooniga (2-kohaline tasand).

Kannatanu vanus

Vanust tuleks kujutada kannatanu vanusena õnnetusjuhtumi ajal. Väärtused alla 10 tuleks sisestada koos nulliga, s.o 7 aastat peab sisestama kui “07”.

Kannatanu sugu

Sugu on lihtne kategooriline muutuja.

Vigastuse liik

Muutuja “vigastuse liik” kirjeldab *füüsilisi tagajärgi* kannatanule, näiteks luumurd, haavad jne. Selle muutuja kohta info kodeerimiseks tuleks kasutada “Vigastuse liigi” ESAW'i klassifikatsiooni 3-kohalist versiooni. Käesolev on uus klassifikatsioon, mida Esaw'i andmestik kasutab alates 1997.aastast vastavalt ülalmainitud ILO soovitusel.

Vigastatud kehaosa

See muutuja kirjeldab *vigastatud kehaosa*. Kasutada tuleks vigastatud kehaosa kehtivat 2-kohalist klassifikatsiooni, mis viidi sisse alates 1995. arvestusaastast.

Tervikuna on see kooskõlas ülalmainitud ILO soovitusega. Klassifikatsioon võimaldab vaid ühe valiku, s.o vigastatud kehaosa(de) kirjeldamiseks saab valida vaid ühe koodi. Juhul kui vigastatud on mitu kehaosa, tuleks välja valida kõige tõsisemalt vigastatud koht, näiteks amputatsioon, millele eelnes luumurd ja sellele omakorda haavad. Teisel juhul tuleks klassifikatsiooni asjakohasel tasandil kasutada *mitmikko* koodi, näiteks katkine käsi ja jalg. Juhul kui mõjutatud on suurem osa kehast, näiteks põletusest või külmumisest põhjustatud vigastused, tuleks samuti kasutada mitmikko koodi.

Õnnetusjuhtumi geograafiline paiknemine

Muutuja “geograafiline paiknemine” all mõistetakse *territoriaalüksust*, kus õnnetusjuhtum aset leidis. Kasutada tuleks NUTS’ i klassifikatsiooni konkretiseeritud taset Lisas B (NUTS 95 versioon, mis sisaldab 1998.aasta muudatusi). See klassifikatsioon kirjeldab kõnesolevat riiki ja selle riigi määratletud regioone.

Õnnetusjuhtumi kuupäev

See muutuja kirjeldab *kuupäeva, millal õnnetusjuhtum aset leidis*. See on numbriline muutuja, mis on määratletud kui aasta, kuu ja päev (YYYYMMDD).

Õnnetusjuhtumi kellaaeg

See muutuja kirjeldab kellaaega, millal *õnnetusjuhtum aset leidis*. See on numbriline muutuja, mis kirjeldab täistunde (HH), näiteks kell 2 pärastlõunal antakse kui 14, milline hõlmab ajavahemikku kella 14.00-st kuni 14.59-ni.

Ettevõtte suurus

Ettevõtte suurus määratletakse siin *töötajate arvuna* (täisajaekvivalentne, vt koos klassifikatsiooniga määratlust lisas B), kes töötavad kannatanu ettevõtte *kohalikus üksuses*. Kohaliku üksuse spetsifikatsiooni vt palun allpool.

Kannatanu rahvus

Muutujat defineeritakse kui *kodakondsuse riiki*. Kui inimesel on rohkem kui üks kodakondsus, tuleks kasutada selle riigi kodakondsust, kus inimene on õnnetusjuhtumist teatanud.

Kannatanu tööalane seisund

See muutuja puudutab kannatanu tööalast seisundit (professionaalset seisundit), näiteks töötaja, füüsilisest isikust ettevõtja, peretöötaja jne. Kui info on teada, määratakse töötajate puhul (1.numbrikoht = 3) 2.numbrkohaga kindlaks, kas töö on

alaline (määramata ajaga tööleping) või mitte (ajutine tööleping määratud tähtajaga) või 3.numbrkohaga, kas on täis- või osajatöö. Puuduvaid väärtusi võib aktsepteerida ("000"), samuti ka osaliselt puuduvaid 2. ja/või 3.numbrikoha väärtusi (300, 301, 302, 310 ja 320).

Töö pidevuse mõiste, millega tuleb arvestada, on *Tööjõuurimuse*(*Labour Force Survey*)(45.veerg "Töö pidevus") oma:

"Suuremas osas liikmesriikides tugineb enamik töökohti kirjalikul töölepingul. Kuigi mõnes riigis eksisteerivad sellised lepingud vaid erijuhtude jaoks (näiteks avalikus sektoris, praktikantide või muude isikute jaoks, kes teevad ettevõttes läbi ametliku väljaõppe). Seda erinevat institutsionaalset korda arvestades kirjeldavad mõisted "ajutine töö" ja "piiratud kestusega tööleping" (nagu ka "alaline töö" ja "määramata kestusega tööleping") olukordi, mida võib erinevate institutsionaalsete struktuuride tingimustes pidada sarnaseks.

Töö võib lugeda ajutiseks, kui nii tööandja kui ka töötaja mõistavad, et töösuhte lõpetamine määratakse kindlaks selliste objektiivsete tingimuste kaudu nagu kindla kuupäeva saabumine, töö loovutamine teisele töötajale, keda ajutiselt oli asendatud, või tema tagasitulek. Piiratud kestusega töölepingu puhul mainitakse töösuhte lõpetamise tingimused üldiselt töölepingus. Neisse rühmadesse lülitatakse ka sesoone tööga isikud, isikud, kes on tööle võetud tööhõivebüroo või -asutuse kaudu ning "üüritud" mingi "tööülesande" (ajutise) tegemiseks välja kolmandale osapoolle ning konkreetsete koolituslepingutega isikud.

Kui töösuhte või töölepingu lõpetamiseks ei ole olemas mingeid objektiivseid kriteeriume, tuleks see lugeda alaliseks või määramata kestusega kilda".

Täisaja/osaaja mõiste tarvis, seondues *Tööjõuurimuse* (44.veerg "Täisaja ja osaaja erinevus") ja Euroopa Ühenduse leibkonnapaneeeli (ECHP) indikatsioonidega, tuleks pidada ainsaks kindlaks läviks osaaja- ja täisajatöö vahel 30 nädalatundi (näiteks 6 tundi nädalas 5 päeval või 7,5 tundi päevas 4 päeval). Ehkki see lävi jääb ometi paindlikuks, sest mõned spetsiifilised kutsealad nagu õpetajad saavad pidada täisajaga töökohta väga väikese arvu loengutundidega ning, vastupidi, mõnedel oskustöö või käsitöönduse kutsealadel võib tööaeg olla tunduvalt pikem keskmisest. Kui infot hangitakse õnnetusjuhtumi teatisest, kogutakse tegelikult ettevõttele iseloomuliku "täisaja" ja "osaaja" tähendust.

Kaotatud päevad

Muutuja "kaotatud päevad" tähendab *kalendripäevade arvu*, millal kannatanu on tööõnnetuse tõttu *töövõimetu*. See arv antakse 3-kohalist tasandiformaati kasutades. Kui see info on kättesaadav ainult kaotatud päevade liigitusklassi kasutades, tuleks kasutada 6 liigitusklassi koodidega A01 kuni A06. Sellele vaatamata tuleb kaotatud päevade arvu arvestada kooskõlas ESAW'i metodoloogiaga, mis tähendab, et arvesse tuleks võtta üksnes tööõnnetusjuhtumid, kus inimene on töövõimetu *enam kui kolm täiskalendripäeva*. Püsiva töövõimetus (997) ja surmaga lõppenud õnnetuse (998) määratlemiseks peaks kasutama erikoode. Kaotatud päevad enne püsiva töövõimetus ja surmaga lõppenud õnnetuse kindlakstegemist ei võeta sel juhul arvesse.

Ettevõtte kohaliku üksuse määratlus

See määratlus on kooskõlas muutujatega “Tööandja majandustegevus” ja “Ettevõtte suurus”. Kui alljärgnev mõiste “ettevõtte kohalik üksus” ei ole riigis otseselt kohaldatav, tuleks selle asemel kasutada siseriiklikku määratlust.

“Kohaliku üksusena” tuleb mõista *geograafiliselt identifitseeritud asukohta*, kus töö peamiselt tehakse või – nagu öeldakse – millel see tugineb. Kui inimene teeb tööd rohkem kui ühes kohas (transport, ehitus, hooldamine, järelevalve, rändtöö) või kodus, loetakse kohalikuks üksuseks töökoht, kust *tulevad juhised* või *kust tööd korraldatakse*.

Tavaliselt on see üksikhoone, hoone osa või enamikul juhtudel iseseisev hoonete rühm. Ettevõtte kohalik üksus on järelikult rühm asutuse/ettevõtte töötajaid, kes geograafiliselt paiknevad samas asukohas.

Geograafiliselt identifitseeritud asukohta tuleb tõlgendada rangelt: kaks üksust, mis kuuluvad sama ettevõtte erinevate asukohtade juurde (isegi kui need kohalikud üksused asuvad teineteisele väga lähedal), tuleb lugeda kaheks kohalikuks üksuseks. Ehkki üks kohalik üksus võib levida üle mitme külgneva haldusterritooriumi. Pealegi määratakse üksuse piirid kindlaks ehituskruundi piiridega, mis tähendab näiteks seda, et piiridest läbi jooksev riigimaantee ei löhu piiride pidevust.

Töötamiskoht

See muutuja identifitseerib kannatanu poolt õnnetusjuhtumi ajal hõivatud töökoha või -posti tavalise või, vastupidi, juhusliku iseloomu. See ei võta arvesse töö alalisust või ajutisust (vt eespool muutuja “Tööalane seisund”).

Mõistet “tavaline töötamiskoht” tuleks mõista kitsendavas tähenduses – see asub alati ettevõtte kohaliku üksuse valduste sees: kindlaksmääratud töötamiskoht töökojas, tsehhis, büroos ning üldisemalt tööandja kohaliku üksuse valdustes.

Mõistet “juhuslik töötamiskoht” kasutatakse laiemas tähenduses ning see hõlmab:

- töid, mille jaoks töötamiskoht on “mobiilne” (veoautojuht, ehitustööline, montöör, remontija, politseinik, öövaht, tänavapühkija jt);
- juhuolukordi harilikult kindlal töötamiskohal töötavate inimeste jaoks:
 - juhuslik teekond tööandja huvides;
 - konkreetne käik tööandja huvides väljapoole tavalist kohaliku üksust kliendi või teise äriühingu valdustesse (koosolek, komandering, ärivestlus, paigaldamine või parandamine jne);
- ajutine määramine kindlale, kuid varasemast erinevale töötamiskohale või kohaliku üksusesse, mis erineb tavalisest (sealhulgas töötamiskohad, kus töötatakse mitu päeva või nädalat), ent mis ei ole kindel töökoht (ettevõtte töötaja või tööhõivebüroo või äriasutuse poolt värvatud isiku ajutine määramine tööle teise äriühingu valdustes, tähtsad hooldustööd kliendi valdustes, kaugtöö jne).

Töökeskkond

Seda kirjeldatakse nimisõnaga.

Töökeskkond on töökoha, tööpiirkonna või tööpaiga tüüp, kus kannatanu just enne õnnetusjuhtumit viibis või töötas.

See on töökoht, tööterritoorium või üldine keskkond, kus toimus õnnetusjuhtum.

Tööprotsess

Seda kirjeldatakse nimisõnaga (aga see on tegevus, mida saaks kirjeldada ka verbiga).

Tööprotsess on töö põhitiüp, mille ülesannet (üldtegevust) täitis kannatanu õnnetusjuhtumi ajal.

See kirjeldab töö põhitiüpi, mida kannatanu tegi õnnetusjuhtumi ajal ega ole kannatanu kutseala ega tema täpne konkreetne füüsiline tegevus õnnetusjuhtumi hetkel. See on laias mõttes kirjeldus töö tüübist ja ülesandest, mille kannatanu võttis ette ajavahemiku jooksul, mis lõppes õnnetusjuhtumi hetkel.

Konkreetne füüsiline tegevus

Seda kirjeldatakse verbiga, kuigi üheosalised koodid formuleeritakse üldise nimisõnana, mis kirjeldab seda tegevust.

Tegevus, mida kannatanu viis läbi just enne õnnetusjuhtumit.

See on kannatanu täpne konkreetne füüsiline tegevus õnnetusjuhtumi hetkel, s.o täpisealt see, mida kannatanu teeb õnnetusjuhtumi hetkel. See hõlmab vaid lühikest ajavahemikku.

Konkreetsed füüsilise tegevuse materiaalne mõjur

Seda kirjeldatakse nimisõnaga.

Peamine materiaalne mõjur on ühenduses või seondub kannatanu konkreetse füüsilise tegevusega just enne õnnetusjuhtumit.

Konkreetsed füüsilise tegevusega ühenduses olev materiaalne mõjur kirjeldab tööriista, objekti või instrumenti, mida kannatanu kasutas, kui õnnetusjuhtum toimus. Materiaalne mõjur võib olla või mitte olla õnnetusjuhtumiga seotud. Aga juhul, kui eksisteerib mitu konkreetse füüsilise tegevusega seotud materiaalsed mõjurit, tuleb registreerida õnnetusjuhtumi või vigastusega kõige tihedamalt seotud materiaalne mõjur.

Hälve

Seda kirjeldatakse nimisõnaga (kuid on tegevus, mida saaks kirjeldada ka verbiga).

Viimane normaalsusest hälbiv ja õnnetusjuhtumi põhjustav sündmus.

See on ebanormaalse sündmuse kirjeldus, s.o hälve normaalsest tööprotsessist. Hälve on sündmus, mis vallandab õnnetusjuhtumi. Kui tegu on sündmuste ahelaga, tuleb registreerida viimane sündmus (hälve, mis on vigastavale kontaktile ajaliselt lähim).

Hälbe materiaalne mõjur

Seda kirjeldatakse nimisõnaga.

Hälbiva sündmusega ühenduses olev või seotud peamine materiaalne mõjur.

Hälbega seotud materiaalne mõjur kirjeldab tööriista, objekti, instrumenti, mis on seotud ebanormaalse sündmusega. Kui (viimase) hälbega on seotud mitu materiaalet mõjurit, tuleks registreerida viimane asjasse segatud materiaalne mõjur, s.o vigastavale kontaktile ajaliselt lähim mõjur.

Kontakt – vigastuse laad

Seda kirjeldatakse nimisõnaga (kuid on tegevus, mida saaks kirjeldada ka verbiga).

Seda võib kutsuda ka vigastuse laadiks.

Kontakt, mis vigastas kannatanut.

See kirjeldab, kuidas materiaalne mõjur kannatanule haiget tegi (füüsiline või vaimne trauma) ja vigastuse põhjustas. Kui eksisteerib mitu “kontakti-vigastuse laadi”, registreeritakse see, mis põhjustas kõige tõsisema vigastuse.

Kontakti-vigastuse laadi materiaalne mõjur

Seda kirjeldatakse nimisõnaga.

Peamine materiaalne mõjur, mis on ühenduses või seotud vigastava kontaktiga.

Kontakti-vigastuse laadiga seotud materiaalne mõjur osutab tööriistale, objektile või instrumendile, millega kannatanu sattus kontakti, või vigastuse psühholoogilisele laadile. Kui vigastusega on seotud mitu materiaalet mõjurit, tuleb registreerida kõige tõsisema vigastusega seotud materiaalne mõjur.

Kaal

Kaalumismenetlust rakendatakse III järgus, lahendamaks olukord liikmesriikidega, kes kodeerivad ESAW'i III järgu muutujad vaid tööõnnetuste siseriikliku valimi tarbeks. Sama muutujat saaks kasutada ka raporteerimistasemele osutamiseks. Kaalumisprotseduur määratletakse 2001.aasta jooksul koos liikmesriikidega.

Andmete standardiseerimise indikaatorid ja meetodid

Esinemissagedus

ESAW'i metodoloogia vaatab kahte tööõnnetusindikaatori põhitüüpi: õnnetusjuhtumite arvu ja esinemissagedust. Endastmõistetavalt tuleb õnnetusjuhtumite arv viia seosesse tööhõives olevate inimeste võrdlusrühmaga (inimesed, kes taluvad tööõnnetusriski), tegemaks kindlaks esinemissagedus (sagedus). Peamiselt nähakse nad ette majandustegevuse jaoks, mida hõlmab ESAW'i andmestik kõigi liikmesriikide kohta ("üldtööstusharud", vt tabel 7 "ESAW'i 1998.aasta andmestik: tööstusharud, mis on hõlmatud siseriikliku aruandlussüsteemiga" ning osa "Võrdlusrühm" allpool).

Esinemissagedust defineeritakse kui tööõnnetuste arvu 100 000 tööhõivelise inimese kohta. Selle saab välja arvutada Euroopa, liikmesriigi või mis tahes analüüsitava alarühma kohta vastavalt ühele või mitmele ülaltoodud muutujale, mis iseloomustavad õnnetusjuhtumit kannatanut (majandustegevus, iga jne). Selle võib kindlaks määrata kõigi õnnetuste ja analüüsivate kohta vastavalt ühele või mitmele ülaltoodud muutujale, mis iseloomustavad õnnetusjuhtumit (vigastatud kehaosa jne). Surmajuhtumite ja õnnetuste jaoks, mis põhjustavad enam kui 3-päevase puudumise, arvutatakse eraldi esinemissagedused.

Pealegi arvutatakse välja täiendav surmajuhtumite esinemissagedus Euroopa tasandil, mis *väljastab liiklusõnnetused*, pakkumaks võrreldavaid esinemissagedusi kõigile liikmesriikidele. Vajadus tuleneb tõsiasiast, et mõnes liikmesriigis ei registreerita töö käigus toimunud liiklusõnnetusi tööõnnetustena. Liiklusõnnetustest põhjustatud surmajuhtumid esindavad aga olulist osa surmajuhtumite arvust. Seetõttu, sagedusi sel viisil täpsustamata, kisuksid riikide surmajuhtumite esinemissageduse võrdlused vildakaks. See kehtib ka õnnetuste kohta töö käigus mis tahes transpordivahendiga teel olles, millised on sellest täpsustatud surmajuhtumite sagedusest samuti välja jäetud.

Märkida tuleks, et liikmesriigid kasutavad analüüsiks üksnes seda täpsustatud surmajuhtumite esinemissagedust.

Standardvalem on järgmine:

$$\text{Esinemissagedus} = \frac{\text{Õnnetusjuhtumite arv (surmajuhtumid või mittesurmajuhtumid)}}{\text{Tööga hõivatud inimeste arv uuritavas rühmas}} \times 100\,000.$$

Parandustegurid ja standardiseerimismeetodid

Korrigeerimine

Liikmesriikide jaoks, kus enam kui 3-päevase puudumisega tööõnnetustest raporteeritakse vaid osaliselt, hinnatakse raporteerimistaset peamiselt nende liikmesriikide majandusharude analüüsi kaudu. Nende raporteerimistasemete alusel korrigeerib Eurostat esitatud õnnetusjuhtumialast andmestikku ja tuletab selle alusel toimunud tööõnnetuste hinnangulise arvu.

Standardiseerimine

Tõsi on see, et tööõnnetuste sagedus mõnes tööstusharus on palju suurem võrreldes teistega. Seetõttu mõjutab riigi majandusstruktuur tööõnnetuste kogusagedust, sõltudes kõrge riskiastmega sektorite osakaalust. Näiteks riigil, kus kõrge riskiastmega tööstusharud nagu põllumajandus, ehitus või transport esindavad teise liikmesriigiga võrreldes suuremat osa kogutööjõust, ent õnnetusjuhtumite sagedus igas tööstusharus on samasugune, oleks suurem üldine siseriiklik esinemissagedus.

Et korrigeerida seesugust efekti, arvutatakse igale liikmesriigile välja tööõnnetuste "standardiseeritud" arv 100 000 töötava inimese kohta, andes igale tööstusharule siseriiklikul tasandil samasuguse kaalu nagu Euroopa Liidus ühtekokku ("*standardiseeritud*" *esinemissagedus*). Käesolevas ESAW'i trükises kasutatakse tööõnnetuste puhul sellist standardiseerimismeetodit. Seda standardiseerimismeetodit loodetakse tulevikus parandada. Sõltuvalt liikmesriikide poolt pakutava info usaldusväärsusest ja hõlmatuses, saaks rakendada alljärgnevaid täiustusi:

- tööstusstruktuuride standardiseerimine sektorite (NACE alasektor või divisjon) kaupa, mitte üksnes koondatud NACE- tööstusharude (harude) järgi; tõepoolest, sektorite suhteline kaal põhitootmisharude piires erineb ka riigiti, samal ajal kui riskiastmed erinevad sektorite vahel oluliselt;
- standardiseerimine kooskõlas tööaja ning järelikult ka riski ekspositsioonijaga (osaaajatöö, lühiajalised lepingud, töö seaduslik vältus jt), mis riigiti varieerub;
- võimalik, et standardiseerimine vanuse ja soo järgi.

Andmete kogumine ja harmoneerimine

Raporteerimisprotseduurid liikmesriikides

Kindlustusel põhinevad ja mittepõhinevad süsteemid

Eurostat saab ESAW'i andmestiku liikmesriikide siseriiklike registrite või teiste siseriiklike organite käest, kes vastutavad andmete kogumise eest tööõnnetuste kohta. ESAW'i andmestik on seotud *toimumisega* ja tugineb liikmesriikide *haldusallikatel*. Võrrelnud ülevaateid, sõltuvad ESAW'i andmestiku harmoneerimise väljavaated operatiivsetest raporteerimisprotseduuridest, võimalusest modifitseerida neid või kohandada oma andmestik ESAW'i mõistete ja spetsifikatsioonidega.

Erinevates Euroopa Liidu liikmesriikides võib kindlaks teha peamiselt kahte liiki raporteerimisprotseduure. *Kindlustusel põhinevatel süsteemidel*, milliseid võib leida 10 liikmesriigis, eksisteerivad raporteerimisprotseduurid, mis tuginevad peamiselt õnnetusjuhtumist teatamisel, olukorrast olenevalt kas avalik- või eraõiguslikule kindlustusandjale. Teisest küljest tuginevad viie muu liikmesriigi (Taani, Iirimaa, Holland, Rootsi ja Ühendatud Kuningriik) raporteerimisprotseduurid tööandja õiguslikul kohustusel teatada õnnetusjuhtumitest asjaomastele siseriiklikele võimuorganitele, milleks tihti on *Riigi Tööinspeksioon*. Norra, mis samuti annab andmeid *Eurostat*'ile, kuulub viimatinimetatud rühma. Šveits, millel on kindlustusel tuginev süsteem, kaalub ESAW'i andmestiku hankimist tulevikus.

Kindlustusel tuginevates süsteemides sõltub tööõnnetustest tuleneva arstiabi andmine või selle eest tasumine ning rahaliste toetuste maksmine (igapäevane abiraha, vajadusel üür jne) õnnetuse avalik- või eraõiguslikule kindlustusandjale teatamisest. Lisaks on paljudes nendes riikides tööõnnetuskindlustuse õigusaktide alusel makstavad toetused suuremad kui väljaspool tööd toimunud õnnetuste puhul. Seega eksisteerib tööõnnetusest teatamiseks kindlustusel tuginevates süsteemides tööandja ja töötaja jaoks *majanduslik ajend*. Tänu neile erinevatele teguritele on tööõnnetusest raporteerimise tase kindlustusel tuginevates süsteemides üldiselt väga kõrge, see arvatakse olevat umbes 100 protsenti.

Viiel muul liikmesriigil on üldiselt universaalne sotsiaalkindlustusega "hõlmatus" süsteem. Sellistes süsteemides ei sõltu tööõnnetuse kannatanule antavad toetused õnnetuse eelnevast raporteerimisest, väljaarvatud eritoetused, mida makstakse kõige tõsisemate õnnetuste eest (üüriraha püsiva töövõimetuse eest jt). Järelikult ei ole kindlustusel mittetuginevates süsteemides majanduslik ajend tööõnnetustest teatamiseks väga tugev. Hoolimata sellest eksisteerib tööandja jaoks õiguslik kohustus tööõnnetusest teatada. Praktikas raporteeritakse tegelikult vaid osadest tööõnnetustest, ja süsteemidel, mis tuginevad tööandja kohustusel teatada tööõnnetustest võimuorganitele, on kõigest keskmine raporteerimistase – kõik majandusharud koos võetult küünib see tavaliselt keskmiselt 30-50 protsendini (vt tabel 9).

Siseriiklike raporteerimisprotseduuride hindamine

Andmeallikate esialgne hindamine on erinevatest liikmesriikidest saadud andmete õige tõlgendamise eeldus. Nagu ülal mainitud, on eriti oluline arvestada siseriiklike raporteerimisprotseduuride erinevustega. Detailne hindamine tehakse hindamisküsimustiku abil. Riigi vastused sellele küsimustikule edastatakse koos igaaastase ESAW'i andmestikuga *Eurostat*'ile.

Hindamisküsimustikuga hõlmatud põhiküsimused on järgmised:

- tööõnnetuse määratlus
- rühmade hõlmatus
- raporteerimistase

Tööõnnetuse *määratlus*, iseäranis raporteeritud surmajuhtumite ja mittesurmajuhtumite *kategooriad*, võivad riigiti kergelt varieeruda (tabelid 4 ja 5). Näiteks mõnede raporteerimisprotseduuride puhul registreeritakse surmajuhtum surmajuhtumina üksnes siis, kui kannatanu suri teatud ajavahemiku jooksul pärast õnnetuses saadud vigastust. Mõnes liikmesriigis hõlmatakse kõik õnnetusjuhtumid, mis ei lõppenud surmaga, hoolimata sellest, kas kannatanu puudus või ei puudunud töölt.

Samuti küsitakse, kas teatud *tüüpi* õnnetusjuhtumid lülitatakse esitatud andmestikku või jäetakse sealt välja. Näiteks liiklusõnnetused (tabel 8) või õnnetusjuhtumid inimestega rahva hulgast.

Küsimustiku teine osa puudutab siseriikliku andmestikuga *hõlmatud rühmi* (töölase seisundi, majandustegevuse ja kutsealase rühma järgi). See informatsioon on väga oluline selleks, et teha sageduse arvutamiseks kindlaks vastav võrdlusrühm (tabelid 6 ja 7).

Eurostat'ile tuleks samuti esitada siseriikliku *raporteerimistaseme* hindamine õnnetusjuhtumi kategooria, majandustegevuse, elukutse, töölase seisundi ja ettevõtte suuruse järgi (tabel 9). Küsimustik hõlmab küsimusi ka ettevõtte *kohaliku üksuse* siseriikliku mõiste kohta, kuid tulemused ei ole lülitatud sellesse trükisesse.

Praeguste siseriiklike raporteerimisprotseduuride hindamistulemused tuuakse ära allpool.

ESAW'i harmoneeritud andmestiku kogumine

Hoolimata erinevustest siseriiklikes raporteerimisprotseduurides ja nendega hõlmatuses, **toovad kõik liikmesriigid oma siseriiklikust andmestikust esile informatsiooni vastavalt ESAW'i metodoloogiale**, selle tööõnnetuse määratlusele jne, esitamaks ESAW'i andmestik *Eurostat*'ile. Iseäranis annavad nad andmeid ainult üle 3-päevaste juhtude kohta, jätavad välja üksnes meditsiinilise päritoluga õnnetused jne.

Mis puutub majandussektorite hõlmatusesse, siis erinevused säilivad endiselt, ent *Eurostat* harmoneerib analüüsid, võttes arvesse juhtumid ainult 9 "üldises"

tööstusharus (vt tabel 7). Sama käib surmajuhtumite arvestamise kohta *Eurostat*'i poolt, kus kõigi liikmesriikide liiklusõnnetused on välja jäetud.

Lõpetuseks, ja see puudutab liikmesriike, kellel ei ole kindlustusel põhinevat süsteemi- *Eurostat* arvutab liikmesriikide poolt hinnatud ja *Eurostat*'ile antud raporteeritud juhtude arvu ja detailse raporteerimistaseme järgi (ajakohastatud analüüs majandusharude kaupa) toimunud õnnetusjuhtumite arvu (vt tabel 9).

Tööõnnetuse määratlus

Õnnetusjuhtumid, mis ei lõppenud surmaga

Teatavaks tehtava tööõnnetuse määratlus ulatub ükskõik missugusest tööõnnetusest (olenemata sellest, kas see põhjustas töö katkestamise või mitte) kuni kolm päeva ületava miinimumpuudumiseni. Nagu nähtub allpool tabelist 4, hõlmavad liikmesriigid üle kolmepäevase töölt puudumisega õnnetusjuhtumeid, mis on ka ESAW'i projekti määratlus.

Tabel 4- Euroopa Liidus raporteeritavate õnnetusjuhtumite, mis ei lõppenud surmaga, kategooriad

Õnnetusest tuleb teatada juhul, kui:	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	NO
töölt puudumist või selle jätkamist õnnetuse päeval ei esine	+	-	+(1)	+	+	+	-	-	+	-	+	+	-	+	-	+
tööd jätkatakse esimesel, teisel või kolmandal päeval pärast õnnetuse päeva	+	+	+(1)	+	+	+	-	-	+	-	+	+	-	+	-	+
tööd jätkatakse neljandal päeval pärast õnnetuse päeva		+	+	+(1)	+	+	+	-	+	-	+	+	+	+	-	+
tööd jätkatakse viiendal päeval või hiljem pärast õnnetuse päeva		+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+
Muud																(2)

(1) Alla nelja päeva puudumisega õnnetusjuhtumid hõlmatakse kompensatsioonisüsteemiga, kuid ei lülitata siseriiklikku statistikasse.

(2) NL (Holland): raporteeritakse üksnes "tõsistest vigastustest".

(3) Töölt puudumiseta õnnetusjuhtumid või alla nelja päeva töölt puudumisega õnnetusjuhtumid (töö jätkamine alates samast päevast kuni neljanda päevani pärast õnnetusjuhtumi päeva) ei hõlmata ESAW'i metodoloogiaga ega lülitata liikmesriikide poolt ESAW'i andmestikku.

Märkus: + = jah, raporteeritakse - = ei, ei raporteerita

Arvatakse, et üle kolme päeva töölt puudumisega õnnetusjuhtumitel on kõrgem raporteerimistase kui alla kolmepäevastel õnnetustel. ESAW'i metodoloogia arvestab vaid üle kolme päeva töölt puudumisega (töö jätkamine viiendal päeval või hiljem pärast õnnetuse päeva) õnnetusjuhtumeid.

Surmajuhtumid

Surmajuhtumitest tuleks põhimõtteliselt teatada kõigis liikmesriikides. Kuigi mõned riigid registreerivad õnnetuse surmajuhtumina siis, kui kannatanu suri teatud ajavahemiku jooksul pärast õnnetuses saadud vigastust. Õnnetusest kui surmajuhtumist teatamine kõigub registreerimisprotseduuridest, kus õnnetus registreeritakse statistikas surmajuhtumina, kui kannatanu suri *samal päeval* (Holland) või 30 päeva piires pärast õnnetusjuhtumit (Saksamaa), kuni juhtumiteni, kus *mingit ajalimit ei kehtestata* (B, GR, F, I, L ja S). Muude liikmesriikide jaoks on ajalimit ühe aasta piires pärast õnnetusjuhtumi päeva (vt tabel 5).

Tabel 5- Euroopa Liidus raporteeritavate tööl toimunud surmajuhtumite kategooriad

Õnnetused registreeritakse surmajuhtumitena juhul, kui kannatanu suri:	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	NO
aasta jooksul pärast õnnetuse päeva	+	+	+(1)	+	+(2)	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+
mis tahes ajal pärast õnnetuse päeva	+	-	+(1)	+	-	+	-	+	+	-	+	-	-	+	-	+
pärast eelnevalt alaliselt töövõimetus tunnistamist	+	-	+(1)	+	-(3)	+(4)	+	+	-	+	+(4)	-	+	+(4)	-	-
muud			(1)							(5)						

- (1) D (Saksamaa): ainult need õnnetused, kus surm saabus 30 päeva jooksul pärast õnnetusjuhtumit, lülitatakse siseriiklikku statistikasse ja ESAW'i andmestikku.
- (2) E (Hispaania): surmajuhtumid hüvitatakse ja lülitatakse statistikaandmestikku vaid siis, kui kannatanu suri 18 kuu jooksul pärast õnnetuse päeva
- (3) F (Prantsusmaa): läbi tööõnnetuse suremine, mis leidis aset pärast alaliselt töövõimetus tunnistamist, hõlmatakse küll kindlustusega, kui see toimus töövigastuse tõttu, ent surmajuhtumina seda statistikasse ei lülitata
- (4) IRL, P & UK (Iirimaa, Portugal, Ühendatud Kuningriik): läbi tööõnnetuse suremine, mis leidis aset pärast alaliselt töövõimetus tunnistamist, lülitatakse statistikasse üksnes siis, kui see toimus aasta jooksul pärast õnnetuse päeva
- (5) NL (Holland): registreeritakse vaid "äkksurmad".

Märkus:

+ = jah, raporteeritakse

- = ei, ei raporteerita

Siseriikliku raporteerimissüsteemiga hõlmatud rühmad

Kõik rühmad või sektorid tuleks põhimõtteliselt hõlmata siseriiklike õigusaktide või muu seadusandliku korraga, mis kooskõlas seadusega nõuavad võimuorganite, samuti era- või avalik-õiguslike kindlustusorganite teavitamist tööõnnetusjuhtudest. Kuid mitte kogu andmestikku ei koguta statistilistel eesmärkidel. Andmestikku kas peetakse formaadis, mis ei võimalda statistilist analüüsi või andmefailid pole hetkel ESAW-projekti jaoks kättesaadavad. Sel põhjusel tuleks terminit *hõlmatud* mõista alljärgnevas, kui *tegelikult Eurostat'i saadetud õnnetusjuhtumite andmestiku hõlmatust* vastavalt ESAW'i metodoloogiale.

Füüsilisest isikust ettevõtjate ja peretöötajate hõlmatud

Rühmade hõlmatud varieerub liikmesriigiti. Mõni siseriiklik raporteerimissüsteem ei hõlma füüsilisest isikust ettevõtjaid ja peretöötajaid. Iseäranis mõjutab füüsilisest isikust ettevõtjate hõlmatuse puudus põllumajandussektorit. Pealegi mõjutab mõne liikmesriigi, millel on suur füüsilisest isikust ettevõtjate rühm, nagu Kreeka, andmestiku hõlmatust selle rühma välistamine raporteerimis- ja registreerimisprotseduuridest. Tabelis 6 esitatakse siseriiklike raporteerimissüsteemidega hõlmatud rühmad tööalase seisundi järgi.

Tabel 6- Siseriiklike raporteerimissüsteemidega hõlmatute tööalane seisund(1)

	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	NO
Töötajad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+(2)	+	+	+	+	+(3)	+
Füüsilisest isikust ettevõtjad	-	+	*	-	*(4)	-	-	+	+	-	+	-	*	+	+(3)	*(4)
Peretöötajad	-	+	*	-	*(4)	-	+	+	+	-	*(4)	-	-	+	+(3)	*(4)

(1) Hõlmatud majandusharude ja –sektorite järgi on toodud tabelis 7.

(2) NL (Holland): 1994.aasta andmed.

(3) UK (Ühendkuningriik): Välja arvatud Põhja-Iirimaa.

(4) E, A & NO (Kreeka, Austria ja Norra): Füüsilisest isikust ettevõtjad on hõlmatud ainult põllumajanduses ja metsanduses - NACE A - (samuti füüsilisest isikust ettevõtjad ja kalandus-NACE B – Hispaanias ja ehituses Norras).

Märkus:

+ = jah, hõlmatakse

- = ei, ei hõlmatata

*= osaliselt hõlmatud

Sektorid

Üldiselt hõlmatakse erasektor kogu siseriikliku raporteerimissüsteemiga. Aga mõned olulised sektorid hõlmatakse kõigi liikmesriikide poolt. Eriti osa avalikust sektorist (iseäranis avalik haldus), kaevandamine ja osa transpordi-, laomajandus- ning sideharust ei ole või on vaid osaliselt hõlmatud siseriiklike raporteerimissüsteemidega. See hõlmab ka haridust, tervishoidu ja sotsiaaltööd, kuna need harud on

osaliselt avalikud enamikus riikides. Mõned kõrge riskiastmega rühmad nagu merel kaevandajad või politseinikud ja tuletõrjujad ei ole kõigi riikide poolt hõlmatud.

Tabel 7- Siseriiklike raporteerimissüsteemidega hõlmatud harud

	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL(1)	A	P	FIN	S	UK(2)	NO
Privaatsektor	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eriti NACE harud A,D,E,F,G,H, I – välja arvatud sektorid J, K ja alljärgnevad sektorid (4)				(3)												
Harud, mis hõlmavad avalikku sektorit (välja arvatud avalik transport)																
Avalik haldus (NACE osa L)	-	+	+	-	*	*	+	+	+	*	+	-	+	+	+	+
millest politseid ja tuletõrjujad (NACE klassid 75.24 ja	-	+	+	-	+	*	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+
Haridus (NACE osa M)	-	+	+	-	*	*	+	+	+	*	+	*	+	+	+	+
Tervishoid ja sotsiaaltöö (NACE OSA N)	+	+	+	*	+	*	+	+	+	*	+	*	+	+	+	+
Transport, laomajandus ja side (NACE osa I)																
Meretransport (NACE rühm 61.1)	+	-	+	-	+	-	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-
Õhutransport(5) (NACE division 62)	+	*	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	*	*
Raudteetransport (NACE rühm 60.1)	-	+	+	-	+	*	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
Post ja telekommunikatsioon (NACE division 64)	-	+	+	-	+	*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kaevandamine (NACE osa C)																
Merel	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-
Muud	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+
(1) NL (Holland): 1994. aasta andmed																
(2) UK (Ühendkuningriik): Välja arvatud Põhja-Iirimaa																
(3) EL (Kreeka): elektri- ja gaasivarustus (NACE rühmad 40.1 ja 40.2) ei ole hõlmatud																
(4) 9 NACE haru A,D,E,F,G,H,I,J ja K on hõlmatud kõigi liikmesriikide andmestikuga. Sel põhjusel nähakse ESAW'i põhiindikaatorid (esinemissagedus jt) ette selles valdkonnas "9 üldharuna" kohta																
(5) DK, UK & NO (Taani, Ühendkuningriik ja Norra): Hõlmatud ei ole lennukimeeskonnad																
Märkus: +=jah, hõlmatud; -=ei, ei ole hõlmatud; *=osaliselt hõlmatud																

Väljaspool ettevõtte valdusi toimunud õnnetusjuhtumite hõlmatus (sealhulgas liiklusõnnetused)

Iirimaa ja Ühendatud Kuningriik ei ole võimelised andma andmeid töö käigus toimunud liiklus- ja transpordiõnnetuste kohta. Seda tüüpi õnnetusjuhtumite hõlmatuse puudumisel on oluline mõju riigi surmajuhtumite arvudele ning Eurostat täpsustab sel põhjusel ametlikku statistikat. Lisaks eksisteerivad mõned siseriiklikud erisused õnnetuste kohta, millel on üksnes meditsiiniline päritolu või õnnetused leidsid aset avalikes kohtades või teise äriettevõtte valdustes (kliendi juures, äriintervjuu, ajutine töö ülesande täitmine jmt).

Tabel 8- Väljaspool ettevõtte valdusi töö käigus toimunud õnnetusjuhtumite hõlmatus

Õnnetusjuhtumid	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	NO
Maanteeliiklus	+	+	+	+	+	+	-(1)	+	+	+	+	+	+	+	-(2)	+
Muud transpordivahendid	+	+	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+
Muud avalikud kohad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+
Teise äriühingu valdused	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
Üksnes meditsiiniline päritolu	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(1) IRL(Iirimaa): süsteemiga hõlmatud, kuid andmed mittekättesaadavad.
 (2) UK(Ühendkuningriik): maanteeõnnetused välistatud, välja arvatud veoauto peale- ja mahalaadimistööd.

Märkus:
 + = jah, hõlmatud - = ei, ei ole hõlmatud * = osaliselt hõlmatud

Siseriiklikud raporteerimistasemed

Nagu ülal öeldud, on enam kui 3-päevase puudumisega tööõnnetuste raporteerimistase mõnes riigis või sektoris alla 100 %. Alltoodud tabel näitab siseriikliku ESAW'i 1998 andmestiku raporteerimistasemete erinevusi. Nagu eelnevalt selgitatud, Eurostat korrigeerib esitatud andmestikku õnnetusjuhtumite kohta raporteerimistasemete alusel ning tuletab sellest hinnangulise *aset leidnud* tööõnnetuste arvu. Peamiselt kindlustusel tuginevate süsteemide raporteerimistase arvatakse olevat väga lähedal 100 %le, s.o kõik statistikaga hõlmatud õnnetused inimestega arvatakse olevat raporteeritud.

Raporteerimissüsteemides, mis peamiselt tuginevad õiguslikul teatamiskohustusel, raporteeritakse vaid osadest õnnetustest. Sel juhul näevad liikmesriigid ette hinnangulise raporteerimistaseme ja need põhinevad kas raporteerimisprotseduuride hindamisel või muudel andmeallikatel, näiteks uurimustel. Alltoodud tabelis antakse iga sellise liikmesriigi kohta, millel pole 100 %-list raporteerimist, vaid põhisektorite miinimum- ja maksimumväärtused. Liikmesriigid on valmistanud ette detailsema informatsiooni, mida kasutatakse Eurostat' i avaldatud õnnetusjuhtumite üldarvu hinnanguks.

Tabel 9- ESAW'i 1998.aasta andmestik: üle 3-päevase töölt puudumisega tööõnnetuste siseriiklikud raporteerimistasemed

	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	NO
Kõigi sektorite 100%-line raporteerimistase	+	-	+	-	+	+	-	*(1)	+	-(2)	+(3)	+	+	-	-	-(4)
Nende riikide keskmine raporteerimistase, kellel ei ole 100%-list raporteerimist (5):		46		39			38			(2)				52	43	(4)

(1) I (Itaalia): raporteerimistase on alla 100% üksnes käsitöölise osas.
 (2) NL(Holland): Andmed õnnetusjuhtumite kohta, mis ei lõppenud surmaga, on kättesaadavad üksnes 1994. võrdlusaasta osas.
 (3) A(Austria): välja arvatud põllumajandus, mille raporteerimistase on alla 30%.
 (4) NO(Norra): 25% ja 100% vahel.
 (5) Iga sektori raporteerimistase antakse Eurostat'ile siseriiklike hinnangute alusel. Käesolevas tabelis esitatud tase on 9 põhisektori keskmine.

Märkus:
 + = jah, hõlmatud - = ei, ei ole hõlmatud * = osaliselt hõlmatud

Võrdlusrühm (tugineb tööjõuülevaatel)

Võrdlusrühm tehakse ESAW'i andmestikus kindlaks tööõnnetuste esinemissageduse arvutamiseks. Võrdlusrühm tehakse kindlaks Tööjõu-uurimuse (*Labour Force Survey, LFS*) järgi ning see vastab igas riigis ESAW'i andmestiku siseriiklikule hõlmatusele. Euroopa tööjõuuurimuse kasutamise eeliseks on selle allika võrreldavus ning võimalus tuvastada detailsem informatsioon riigi tööjõu kohta. Ehkki see allikas ei paku tööajaekvivalentset infot tööhõive kohta. See on suure osajatöö osakaaluga riikide ning eriti naiste probleem. Ka hõlmab tööjõuuurimus vaid 15-aastaseid või vanemaid, mis teeb raskeks toimunud õnnetuste esinemissageduse kindlaks tegemise laste ja noorte seas.

Võrdlusaasta

Võrdlusaasta, mida kasutatakse tööjõuuurimusest võrdlusrühma tuletamiseks, on sama mis ESAW'i andmestiku võrdlusaasta.

Filtrite kehtestamine

Et arvutada asjakohased esinemissagedused, peaks tööhõives olevate inimeste võrdlusrühm hõlmama sama ala nagu ESAW'i andmestik õnnetusjuhtumite kohta. Sel põhjusel, hindamisküsimustiku küsimustele andmestiku hõlmatuse kohta (töölase seisundi, majandustegevuse, kutsealaste rühmade järgi) antud vastuste alusel, kehtestab *Eurostat* igal aastal filtrid.

Hinnangulised võrdlusrühmad 1998.aastaks

ESAW'i andmestikuga hõlmatud ja tööjõuuurimuse järgi kindlaks määratud inimrühmaks oli 1998.aastal 136 miljonit tööga hõivatud inimest, kes esindab umbes 90% kogu Euroopa tööjõust.

Sellele vaatamata ei hõlma erinevate liikmesriikide ESAW'i andmestikku lülitatud inimrühm samu majandustegevusi või töötajate rühmi. Kokku 15 liikmesriigist ja Norrast hõlmati ESAW'i 1998.aasta andmestikuga vaid 9 tegevusharu: põllumajandus, jahindus ja metsandus, töötlev tööstus, elektri-, gaasi- ja veevarustus, ehitus, hulgi- ja jaemüük ning remont, hotellid ja restoranid, transport ja side, finantsvahendus, kinnisvara, rentimine ja äritegevus (NACE osad A, D, E, F, G, H, I, J ja K). Kuigi põllumajanduses ja transpordis ei ole hõlmatud veel täielik: mittepalgatöötajad (füüsilisest isikust ettevõtjad, peretöötajad jt) põllumajanduses ja raudteel, mere- ja õhutranspordis ei ole kõikjal hõlmatud. ESAW'i esinemissagedused on seepärast vaid arvatud nende 9 haru põhjal, kus Euroopa sagedust saab arvesse võtta. ESAW'iga 9 "üldtegevusharus" hõlmatud tööhõives olevate inimeste koguarv kõigi liikmesriikide suhtes, võttes arvesse arvatud esinemissagedusi, oli 1996.aastal 96,5 miljonit, umbes 70% ESAW'i andmestiku koguhõlmatusest.

Lisa F: Metodoloogia teel toimunud õnnetusjuhtumite jaoks

Sissejuhatus

Alaprojekt õnnetusjuhtumite kohta teel (*commuting accidents*) on alates 1996.aastast lülitatud Euroopa tööõnnetusstatistika (ESAW) projekti. Eesmärk on täielikumalt hõlmata tööga seotud õnnetusjuhtumite valdkond ning rahuldada nõudmist harmoneeritud andmestiku järel, mis on väljendatud Euroopa Komisjoni 14.mai 1997 teatises (*COM(97) 178 final*), samuti täita Euroopa Parlamendi ja Nõukogu otsust vigastuste ärahoidmise programmi kohta.¹

Edendamaks selle alaprojekti arengut ning toomaks esile subjekti ja raporteerimissüsteemide sarnasuse, kasutatakse teel toimunud õnnetusjuhtumite jaoks samalaadset metodoloogiat nagu ESAW-projektis tööõnnetuste jaoks. Samadel põhjustel näevad ESAW'i töörühm ja taustajõud selle alaprojekti osas ette koostööd liikmesriikidega.

Vaid 9 liikmesriiki (Belgia, Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburg, Austria, Soome ja Rootsi), kus selline informatsioon on kättesaadav, on saatnud teel toimunud õnnetusjuhtumite kohta ajavahemikus 1996-1998.a. andmeid *Eurostat*'i. Samuti annavad Portugal ja Kreeka andmeid tulevikus.

Sellele vaatamata oodatakse 4 ülejäänud liikmesriigilt (ja vahepeal ka Portugalilt ja Kreekalt), et nad osaleksid hindamisküsimustikus, mis võimaldaks *Eurostat*'il teada saada kõigi siseriiklike süsteemide olukord teel toimunud õnnetusjuhtumite alal Euroopas isegi siis, kui ei mingid andmed ole kättesaadavad. Ka loodetakse, et need 4 riiki peaksid olema suutelised osalema alaprojekti teises astmes.

Metodoloogia

Määratlused

Termin *õnnetusjuhtum teel* (*commuting accident*) tähendab mis tahes õnnetust, mis leiab aset reeglipärase teekonna ajal kodu, töökoha ja harjumusliku söömiskoha vahel. See teekond võib sisaldada normaalset tegevust teel tööle või töölt nagu näiteks lastele kooli järele sõitmine. Teisest küljest, õnnetust ei loeta õnnetusjuhtumiks teel, kui see leiab aset konkreetsetel põhjustel harjumuslikust erineval teekonnal, mistõttu see loetakse vabal ajal toimunud õnnetuseks (transport vabal ajal sealhulgas). Samuti jäetakse välja õnnetusjuhtumid, mis leiavad aset töö käigus, isegi siis, kui need toimuvad riigimaanteel või muus avalikus kohas (näiteks jaam).

Mis puutub tööõnnetustesse, siis alaprojekt hõlmab kõik õnnetusjuhtumid teel, mis põhjustavad enam kui kolmepäevase töölt puudumise või kannatanu surma.

¹ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu otsus 99/372/EÜ, OJ L46, 20.02.99

Muutujad

Arvesse võetavad muutujad on samad, mis tööõnnetuste jaoks ESAW-projektis (I kuni III järk), millised esitati käesolevas trükises eespool.

Hindamisküsimustik

Mis puutub tööõnnetustesse, siis andmestiku korraliku kasutamise võimaldamiseks *Eurostat*'is ja statistika paikapidavuse ning hea kvaliteedi nimel on vajalik mõningane lisainfo. Samuti on *Eurostat*'ile tähtis informatsiooni omamine teel toimunud õnnetusjuhtumite alase siseriikliku süsteemi kohta isegi siis, kui ei mingid andmed ole kättesaadavad.